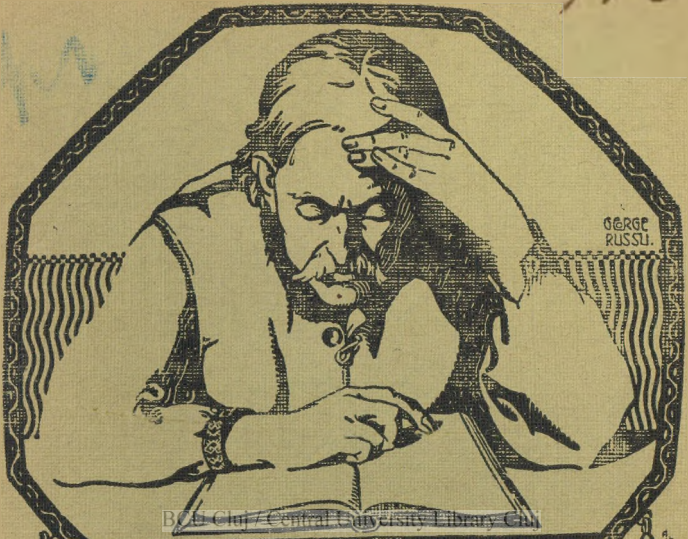

133502

115

GERGE
RUSSU.

Biblioteca Centrala a Universitatii Cluj

BIBLIOTECA POPORALĂ
A ASOCIAȚIUNII

An. IV.

Nr. 43.

ANTON PANŢA

POVESTEA VORBII.

CULEGERE DE PROVERBE.

— CARTEA II. —

SIBIU, DECEMBRIE, 1914.

Apare la sfârșitul fiecărei luni. ● Abonamentul pe un an : 2 Cor.

Prețul 30 bani.

Biblioteca Poporală a Asociațiunii

— :: apăre odată pe lună ::
sub îngrijirea administr.

NICOLAE IOSIF,
red. resp. interimal.

=====
In lunile de vară, Iulie și August «Biblioteca
poporală a Asociațiunii» nu apare. In locul acestor
broșuri membrii ajutători ai «Asociațiunii», pri-
mesc, în luna lui Decemvrie,

==== Calendarul Asociațiunii. ====

=====
Membrii ajutători ai «Asociațiunii» primesc,
așadar, zece broșuri și un Calendar în fiecare an.

=====
Membru ajutător al «Asociațiunii» se face acela,
care plătește înainte, la începutul fiecărui an,
o taxă de cel puțin 2 cor.

=====
Taxa de membru ajutător se plătește la *agen-
tura* «Asociațiunii» din sat sau de-adreptul
la «Biroul Asociațiunii» în Sibiu (ungurește:
Nagyszeben), Strada Șaguna Nr. 6, sau la despăr-
țământul «Asociațiunii».

—••—

BIBLIOTECA POPORALĂ A ASOCIAȚIUNII.

ANTON PANN.

POVESTEA VORBII.

CULEGERE DE PROVERBE.

De prin lume adunate
Și iarăși la lume date.

BCU Cluj-Napoca

RBCFG201504500

SIBIIU.

„Editura Asociațiunii”

1914.

133502

BCU Cluj Central University Library Cluj

Tiparul tipografiei arhidiecezane, Sibiu.

Despre prostie iarăși.

Ce mi-e prostul ce mi-e nebunul!
Ce mi-e Rada Badea ce mi-e Badea Rada!
Ia pe unu de picioare și lovește pe cel-l'alt în cap.
Cine se apucă se învețe pe nerod nu se osi-
[bește de nebun.

Prostul 'nvață bărbierie la capul tău.
Ii dai un ban să te rază și doi să te lase.
Cu nebunul să nu-ți pui nici în clin nici în
[mânică

El nu știe ce e laie nici ce e bălaie.
Nebunul nu asudă nici la vale nici la deal.
Tu îi faci cu ochiul, el îți face cu capul. —
[Prostul este:

Caută Nan iapa și el călare pe ea.
N'au ajuns la râu și și-a ridicat poalele la brâu.
Nu-l primește în sat și el întreabă de casa pâr-
[călabului.

Cine-și pune mintea cu nebunul este mai nebun.
Pe nebunul nu-l aduci la cunoștință.
E anevoie să tai pom și să gonești om.
Ziua bună de dimineață se arată.
Vițelul după baligă se cunoaște, ce bou o să
[se facă.

Puica pe creastă se cunoaște ce neam o să iasă.
La satul ce se vede călăuză nu trebuie.
Din coada pisicii sită de mătase nu se face.
In țigvă seacă cât să sufli nu poți să o umfli.

Mintea de ar crește pe toate cărările, ar paște-o
[și măgarii.

Orbului de geaba îi spui că s'a făcut ziuă.

Prostul face ce vede și ce aude crede.

li pare că câte sbor se mănâncă.

Surdului degeaba îi cânti de jale. — El este.

— Bună ziua nea Istrate, — doi boboci de rață
[frate.

— Mă Istrate tu ești surd.

— Mai eră coea un cârd.

Unde dai și unde creapă!

Tu ce-i cânti și el ce-ți descântă?

Tu îl trimiți la foc și el îți aduce busuioc.

Tu îl trimiți la surcele și el îți aduce floricele.

Despre nerozie.

Eu îi cer ca să-mi dea mie

Și el îți întinde ție. — Pentrucă

Nerodul și cu nebunul

Amândoi sunt frați ca unul. — Sau

Unul ș'altul tot un drac,

Amândoi un ban nu fac. — Precum e o vorbă.

S'a întâlnit în drum Păcală

Cu frate-său nea Tândală. — Totdeauna

Nerodu'ntâiu o croiește

Și'n urmă se socotește. — Și

Nerodul la orice fie

Pe loc zice că îl știe.

Nerodului i-se pare

Că toate'n palmă le are. — El e

Barbă lungă până'n burtă

Și minte până'n gât scurtă.

Câte le gândește

Rău le isprăvește.

Povestea vorbii.

Un nerod odinioară
 Cu mintea lui cea uşoară
 Se scoală, îşi ia măgarul,
 Li pune 'n spate samarul,
 S'aruncă 'n spate pe dânsul,
 Dă cu nuiăua într'ânsul
 Şi plecă cătră pădure
 În mână cu o secure,
 Ceva lemne să doboare
 Din copaci crângi, uscăcioare.
 Pădurea, din întâmplare,
 Se află pe un deal mare
 Şi jos în poalele sale
 Spumegă un râu la vale.
 Acî el dacă se duse
 A privi pe sus se puse
 La toţi copacii d'arândul,
 Pironindu-se cu gândul.
 La toată învârtitura
 Belea ochi şi căscă gura,
 Ca să vază crângi, uscate
 De proprietar iertate, —
 Fiind verzile oprite
 C'obiceiuri legiuite.
 Deci privind el spre o parte
 Văzù'n vale nu departe,
 Un copaciu gros la tulpină
 Uscat pân' la rădăcină,
 Carele crăcile sale
 Le plecă spre apă'n vale.
 Aleargă'n grab, îl priveşte,
 Se bucură şi zâmbeşte
 Că i-a ajutat norocul

Să-și încarce dobitocul
 Nu știă 'ngrab cum să saie
 Să se urce ca să taie.
 Cum se urcă sus îndată,
 Craca'ntâia fù jos dată,
 Pe loc p'a doua lovește,
 Și-o doboară voinicește.
 Apoi se urcă la altă,
 După'aceia la mai 'naltă,
 Taie, nici una nu lasă,
 Vrând să le care acasă.
 Când lăsă lemnul prăjină,
 Se uită jos la tulpină,
 Să vază grămada dată,
 Cum stă la pământ culcată.
 Și uitându-se, săracul,
 S'a închinat ca de dracul
 Văzând că crângile sale
 Se duceau pe râu la vale, —
 Că toate în el căzuse
 Și de apă au fost duse.
 Acuma dar ce să facă?
 Nu mai rămăsese cracă,
 Trebuiă acea tulpină
 S'o taie din rădăcină,
 Se dă jos și se gândește,
 În tot chipul chibzuiește,
 Ce fel să o nimerească,
 Nu cumva iar s'o greșească.
 Că vrea el cu vreo pază
 Copacul spre el să cază,
 Căci și el căută încă
 Spre prăpastia adâncă.
 Dar gândirea i-a fost scurtă,
 Nu că pierdù vreme multă,

Ci până scobește un dinte
 Ce să facă 'i veni 'n minte.
 Și luând funia 'ndată
 Cea dela samar legată,
 Mai ia căpăstrul, brâu scoate,
 Leagă una d'alta toate,
 Face o funie lungă
 Mai departe să ajungă,
 Apoi urcă dobitocul
 Unde erà mai sus locul,
 Apucă funia'noadă
 De samaru-i despre coadă,
 D'acolo 'n copac se suie,
 Vrând pe voia-i să-l supuie,
 Țeapăn de vârful-i o leagă
 Și face o faptă 'ntreagă.
 D'aci în grab' se pogoară
 Ca o pisică ușoară,
 Apucă securea lată
 Și'ncepe să taie 'ndată.
 Taie, mii de ori lovește,
 Stă puțin, se odihnește
 Și iar ia securea 'n grabă,
 Ca un ager, l-a sa treabă.
 Taie până nu mai poate,
 Așchii peste așchii scoate.
 Când s'apropie să cază
 Așteptă spre deal să-l vază,
 Dar unde? Copacul mare
 Nu vrea să-i dea ascultare,
 Ci începând să trosnească
 Și spre vale să pornească
 Ridică în sbor măgarul,
 Cum erà cu tot samarul,
 Și în vederile sale

Il aruncă peste vale.
 Iar el privind la 'nălțime,
 Măgaru'n sbor cu iuțime
 Căzù îndată pe vine
 Și începù să se 'nchine,
 Zicând: — Ce minune mare,
 Din cele în lume rare!
 De ce murì bietul taica
 Și nu trăi draga maica
 Să vază măgar cum sboară
 Că o pasăre ușoară!
 Eri de muream, Doamne bune
 Nu vedeam astă minune!

Iarăși despre nerozie.

Nerodul, toată a lui nerozie
 E dela părinți moșie.
 Iși pune capul cel sec
 Cu 'nțeleptul la întrec.
 Tu stai să-l înveți de bine
 Și el te 'nvață pe tine.
 C'o țiu de coarne se uită
 Și tot strigă că e ciută.
 Pe nerod la treabă-l mână.
 Dar s'aibi sburătura în mână.
 Cu nerodul când vorbești
 Bastonul să-ți pregătești.
 Unde's ochii înțeleptului
 Este mâna nebunului.
 Și'n pat și cu ochii pe foc
 I se pare tot un loc. — Nerodul
 Gură are de vorbit
 Și cap n'are de gândit. — El
 Strigă dela munte ca să-l auză,

Și dela Dunăre va să-i răspună. — Și zice că:
 Este tare de urechi,
 Că n'are două părechi. De aceia,
 La poarta surdului
 Poți să bați oricât de mult
 Că el îți va ședeà mut. — Și
 Nu-ți încercà vadul cu nerodul. — Nerodului,
 Zi-i tu lui ori cât îți place
 Că el tot ce știe face. — După proverbul vechiu:
 Să-i dai gură de Târgoviște. — Dar însă
 Și măgarul câte-odată
 Binișor și el se poartă.
 Pe măgar la nuntă când îl pofteste,
 Acolo ori lemne ori apă lipsește.
 Nerodul când e 'ntrebat:
 Cine e mai mare 'n sat,
 El pe loc răspunde: «Eu!
 Că 'ntărât câinii mereu». — Dar de multe-ori
 Să găsește câte-o mână
 Să-l scuture de țărână.

Povestea vorbii

Lupul flămând, leșinat
 Ne 'ndrăsnind să între 'n sat
 Și vrând să afle, cumvași
 De are în el vrăjmași,
 — U! mă! 'ntrebă prin urlat.
 Cine e mai mare 'n sat?
 Cânele, dulău bătrân
 Cu botul băgat în sân,
 Ii răspunde nemișcând:
 — Eu nu știu, nu știu, zicând.
 El iar strigă cu urlat
 — U! cine-i mai mare'n sat?

Văzându-l iar nemișcând,
 Răspunde: — «Nu știu!» zicând.
 Iar javra cățelul prost
 Sărind de sub adăpost
 Incepe a alerga
 Și: Eu! eu! eu! a strigă.
 Lupul auzind astfel,
 Netemându-se de el,
 Sare asupra-i pe loc
 Și îi rupe din cojoc,
 Prostul cățeluș atunci
 Mursicat, scăpând din munci,
 Fuge strigând: — Aoleu,
 Și: — Nu știu, nu știu nici eu!

Despre nerozie iarăși.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Nerozia are
 Chieltuală mare. — Căci nerodului
 În mână-i ce pică
 Sparge tot și strică. — Și
 Umblă gură cască,
 Până să-ți vorbească,
 Inserează
 Și 'noptează.
 Până să zică bou breaz
 Vine soarele l'amiaz.
 Intreabă ce ai ascuns
 De vei să-ți auzi răspuns.
 Din gura corbului n'auzi decât cra!
 Șade și el între noi
 Ca măgarul între oi.
 La orice îi sare glasul
 Și râde nebun cu ceasul. — Și încă
 Face ceva nerozește

Și fluerând îl privește. — Zicând:
Eu îl lau și el se rade.

Povestea vorbii.

Un chirigiu cu tocmeală
Incoaci încolo umblând
Și luni întregi primeneală
Și spălare nevăzând,
Cum se întoarse din cale
Și la casa sa veni,
Porunci nevastei sale
A-l la și a-l primeni.
Nevasta lui mai îngrabă
Căldarea la foc puind
Și el umblând după țieabă,
De caii lui îngrijind,
Iși întrebă pe nevasta: Bibliothèque Centrale University Library Cluj
— Puseși, dragă, ce făcuși?
Ea îi răspunse l'aceasta:
— Da, da, bărbățele-acuși.
Este caldă mi se pare,
C'am pus-o de multichel.
— Ia-o și ad'o mai tare,
Strigă cătră dânsa el.
Ea scoțând apa afară,
El se desbracă pe loc,
Se înfășură, ca la țară,
Cu cămașa pe mijloc,
Se pleacă și-i poruncește
Ca să-i toarne acoloa,
(Precum se obișnuiește,
Pe la sate să se lea).
Ea umple oala prosteste
Ne'ncercând apa de fel,

Și-i toarnă de-l opărește
 Tocmai ca pe un purcel.
 El biet, cum eră zăpadă,
 Tot d'odată alergă
 Și aci într'o grămadă
 Capul în grab își băgă,
 Și când îl trase afară
 Părul în ea i-a rămas,
 Ca cu briciu tăios, de par'că
 Intr'o clipă fuse ras.
 Nevasta l'acea 'ntâmplare
 Incepù a se 'nchinà,
 Zicând cu mare mirare:
 — Uită-te acuma, na!
 Tot să stai și să-ți faci cruce
 De posnașul meu bărbat,
 Că prin câte țări se duce
 Vine cu una 'nvățat!
 Eu îl lau și el se rade,
 Cu briciu fără să mai dea,
 Părul lui de sine cade,
 Ce avui a mai vedeà.!!

Despre nerozie iarăși.

Negândind, nici socotind,
 Se pomenește vorbind. — Că
 Cine mi-a umplut ismenele? — Și
 Cine mi-a luat banul din gură?
 Tu îl pui să-ți toarne, el te'ntreabă:
 — Câți se spală toți prânzesc? — Cum a zis unul:
 Unde-l trimet, unde-l mâi
 Umblă fără căpătâi. — Și
 Umblă căscând din pom în pom,
 Ca căscatul din om în om.

Povestea vorbii.

Un nerod, să zic, sau prost,
 Că înțelept el n'a fost,
 Temându-și muierea rău,
 Ca un neghiob, nătărău,
 Intr'o zi un om văzând
 Mergând pe drum și căscând,
 Și nevasta-i s'a'ntâmplat
 În acel ceas d'a căscat,
 El intră în bănueli
 Că au amândoi tocmeli,
 Și d'aceia a căscat,
 Prin căscat răspuns i-a dat.
 Astfel necăjit el foc
 Vrând s'o spânzure pe loc,
 Făr' a zice cătră ea,
 O funie 'ndată ia,
 Și o chiamă după el,
 Zicând: — Ai colea nițel!
 Deci împreună mergând
 Și în ogradă înrând,
 Din loc în loc o purtă
 Ș'un pom lesnicios cătă;
 Ea gându-i necunoscând,
 Stând îl întrebă zicând:
 — Ce mă porți din pom în pom
 Ca căscatul din om în om?
 — Dar ce? o întrebă el,
 Căscatul umblă astfel?
 Zise ea: — Dar au nu știi?
 Geaba dar ești între vii!
 El privind-o a răspuns:
 — Așă?... Bine că mi-ai spus,
 Că eu asta n'o știam
 Și să te spânzur umblam.

Despre nevoiași.

Ține-mă Doamne încai
 Dacă vrei să mai mă ai. — Nevoiașul este
 Slugă oloagă
 După dârloagă. — Sau
 Loază 'nbăerată,
 Vită încălțată
 Când umblă prin poticele
 Par'că e luat din ele.
 Te uiți la dânsul și par'că
 Tot prin străchini goale calcă.
 Umblă par'că treeră la mărăcini.
 Când te uiți la el și trece,
 Par'că este în chiostece.
 Umblarea-i e'ncovoiată
 Ca la pisică plouată.
 La o treabă când se scoală,
 Par'că are ouă'n poală.
 Pân'a se găti mireasa
 Ochii ginerelui iasă.
 A visat că s'a 'nghimpat
 Și'umblă la picior legat. — Fata mamii,
 Schiopătează mititica,
 Că a călcat-o pisica!
 Vorbește cu mormăitură
 Par'că are mămăligă'n gură. — Și
 Par'că are orbul găinilor.
 Vorbește vorba'ngânată,
 Par'că i-e gura legată.
 Mamă, unde ești să mă vezi,
 Că și eu am ochii brezi?
 De-ar murì moșul să-i apuc toiagul. — Și
 De-ar murì tata ca să-i iau briceagul.
 De-ar murì socru

Ca să-i apuc locu.
 Lă-mă mamă și pe mine
 Și mă fă frumos ca tine.
 Trimite pe nevoiaș
 Să-ți slujească la cevași,
 Dar pleacă și după el,
 Că nu-ți face'ngrab altfel. — El este
 Câne surd dus la vânat,
 Cal schiop pus la alergat.
 Nevoiașul la toate
 Zice că nu poate. — Că uite,
 O trag, nu vine, o'mping nu merge.

Povestea vorbii.

Puind pe săteni la clacă oarecare arendaș,
 S'a'ntâmplat în ei să fie și un leneș, nevoiaș,
 Care de-l puneà la sapă, adormeà în mâni cu ea,
 De-i da coasa să cosească, nu știà cum să o ia,
 De-i da securea să taie, înnoptà până să dea,
 Abià stând și-ardicându-și cioarecii carii cădeà.
 Văzând, gândi arendașul, că nevoiaș cum erà,
 Doar o să poată din curte niște gunoi a-i cărà.
 Il chemă, îi dete roaba, el o luă, se uită,
 Și'ncepù să o încarce, după cum îi arătă,
 Dar văzându-l arendașul, că'n mâni dupăce o ia.
 O ține'n loc încărcatà și stând se uită la ea,
 Incepù la el să strige, ca să care mai curând,
 Iar nevoiașul răspunse către arendaș zicând:
 — Apoi uite-o trag, nu vine, o'nping nu merge.
 Atunci puind arendașul asupra-i un dorobanț,
 Tot sărind o duceà roaba, ca când par'că jucà danț
 Zicând: — Vezi ce ușor merge, ajutat de bățul meu?
 — Apoi, zise nevoiașul, așa cu rău, știam eu.

Despre leneși.

Lenea e cocoană mare
 Care n'are de mâncare.
 Toți copacii înfrunzesc,
 Dar mulți din ei nu rodesc.
 Plopul e destul de mare,
 Dar pe dânsul poame n'are.
 Pe nevoiașul și leneșul
 Cu o funie să legi
 Și p'amândoi să-i îneci.
 Par'că-i gura încleștată
 Și de elele luată.
 De lene ochi-și închide
 Și buzele își deschide.
 I-e lene să și vorbească.
 Dar încă să mai muncească!
 După cum a fost sădit
 Astfel a și răsărit.
 Umblă drumurile'n rând,
 Podinele numărând.
 Toți pretutindenea sapă,
 El duce câinii la apă.
 Par'că, pentr'o vorbă vie, gura îi cere chirie.
 Rumegă vorba ca oaia iarba.
 Leneșul fuge de danț,
 Ca și cânele de lanț.
 De lene și de urât
 Tocma supt pat s'a vârit.
 Așteaptă îmbucătură
 Să o dea mură în gură. — Inșă
 Mai bine ar tot mânca
 Decât ceva ar lucrà. — El
 Joacă danț pe mămăligă,
 Și-i ajunge cât câștigă,

Când în cea din urmă
 La o pomană înghesuit
 Băut, sătul, a murit,
 A mâncat până încât
 I-a venit până la gât. — Leneșul
 Are gura 'mpedecată
 Dar taina o spune 'ndată. — Și
 De vrei sfat la vreo treabă
 Mergi pe leneșul întrebă. — El
 Altora le dă povață,
 Dar pe sine nu se'nvață. — Leneșul zice:
 Mamă, zi să vie nenea
 Ca să-mi mai scuture lenea. — Sau:
 Ast lucru l-aș face 'ndată.
 Dar n'am cine să mă bată.

Povestea vorbii.

Căldura după ce trece
 Și începe vântul rece.
 Țiganul ușor în pene
 Nu-și făcù bordei de lene
 Acum vede că îi pasă,
 Dar lenea tot iar nu-l lasă.
 Iarna iar ne dându-i pace,
 Ia și el, un plocon face
 Și'n sat la zapciu se duce,
 Grăbind din somn să-l apuce.
 Când el în mâni cu ploconul,
 Iaca eși și coconul,
 — Ce vrei țigane? l-întrebă.
 — Te rog cocoane d'o treabă:
 Dă-mi un dorobanț, fă bine,
 Ca să stea astăzi de mine,
 Cum o ști să nu-mi dea pace

Un bordei până mi-oi face.
 Deci luând el dorobanțul,
 Jucă într'acea zi danțul,
 Că, când începù a-l bate,
 Cu gârbacele pe spate,
 Bordeiu gata îi fuse
 Și în el copii-și puse,
 Zicând: — Bog-da-proste, frate,
 Mă cam burdușiși în spate,
 Dar îți mulțumesc de casă,
 Că acum de frig nu-mi pasă. — Dar însă,
 Lenea când este mai mică
 Tot știe și ea de frică,
 Dar când este lenea mare,
 Vede arzând pe el casă
 Și i-e lene ca să iasă.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Povestea vorbii.

Se zice, oare unde un împărat curios
 Vrea să afle 'n ce chip este omul cel mai lenevos,
 Și porunci să-i adune câțiva din ținutul său,
 Însă de cei mai de frunte, ce se leneveau mai rău,
 După ce dar îi găsiră și după ce i-au adus,
 Tocma'n marginea cetății să șază într'un loc i-a pus.
 Câtva timp așa ținându-i, fără să facă nimic,
 Dela curtea 'mpărătească le da bucate, mertic.
 Și întrebând împăratul, cum petrec ei și ce fac.
 Li povestiră slujbașii, cum că toată ziua zac —
 Și când le dă de mâncare, o mănâncă răsturnați,
 Le-e lene gura să-și caște, parcă's niște leșinați,
 De această împăratul auzind, la ei s'a dus
 Și dela ușe privindu-i, să dea casii foc a pus,
 Ca să vază ce vor face, vor ședeà tot nemișcați,
 Sau văzând focul îndată o să fugă toți speriați?

Dar văzând că privesc focul și nu se mișcă din loc,
 Puse un slujbaș să strige: — Ești că ardeți în foc!
 Iar unul din ei răspunse: — Nu 'ți-e-le-ne-să-
 [vor-bești?...

Și așa se prăpădiră, arzând în foc toți acești.

Despre beție.

Popa toacă și îi chiamă
 La biserică să meargă
 Ei la cârciumă aleargă,
 Cu oala de dimineață
 Se tămâie'n toată vieța. — Și apoi
 Poruncește și-i aduce
 Atât cât nu poate duce.
 Bea, pipota își îneacă,
 Altul ca să nu-l întreacă.
 Eri vinu' l' bătù la spete
 Șazi iar merge să se 'mbete. — Căci
 El și-l bate și-l mângăie,
 Merge iar să se tămâie.
 Beat dintr'o cârciumă iese
 Intră'n alta, fiind dese.
 Umblă pe drum beat
 Ca câne turbat. — Pentrucă
 Omul d'ar fi cât de bun,
 Vinul îl face nebun.
 Omul bețiv nu știe
 Ce face la beție. — Sau
 El ce face la beție
 Se căiește la trezie. — Inșă
 Beția o vindecă sapa și lopata,
 Noaptea când însetoșează
 Sticle și oale visează.

Se pomenește strigând:

— Mai dați cu udătura
 Că mi s'a uscat gura. — In adevăr,
 Beția este ușa tuturor răutăților. — Precum
 [vedem că
 Cine bea vin, își bea punga și mintea ca și
 [sănătatea. — Bețivul
 De mic și mare în sat
 E cu degetul arătat. — Uite-l, zice,
 Privește la el
 Și-l scrie la fel,
 Fluieră în bute și suges cep.
 Mustățile îi caută a oală.
 A suflat în fundul oalei.
 S'a afumat cu luleaua.
 L'a bătut cărbunii la cap.
 Picioarele nu-l mai țin
 Și tot strigă: — Adu vin!
 Li atârână într'o parte. — Sau Cluj
 A pus mai mult deoparte.
 Nu i-e destul că-i cu minte neroadă
 A luat și purceaua de coadă. — Dar însă
 Dela nebun și dela beat
 Adevăru-i lesne de aflat. — Căci
 Ce e în inima treazului
 E în gura beatului.
 Singur se dă de gol
 Fără să-i dea ocol.
 Bețivul când este beat
 Li pare că-i împărat.
 Când e plosca la mijloc
 Mare, mic e cu noroc.
 Ține fine, na și ție,
 Cât p'aci să-mi dea și mie.
 Satul mic și rotocol
 Li dau și curând ocol. — Sau

Satul mic îl ajunge podvoada des.

Dar cum zice un învățat:

— La buciumul viței trei vlăstari cresc, unul al sănătății, altul al veseliei, și altul al turbării.

De multeori îți vine acru de el.

Povestea țiganului, acr-u-u-u dela nașu. — Și

De roșu, roșu; de acru, acru, de Ploești,

Ploești! chef nenai. — Cu un cuvânt,

Vinul face pe săraci bogați, pe ciungi cu mâni, pe ologi cu picioare și pe orbi cu ochi.

Povestea vorbii.

Ciungul, ologul, orbul și golanul ce-l purtă,

La o cârciumă 'mpreună bând pân'a se îmbătă,

Orbul ardică paharul, fața vinului privind,

— U-iu ce floare frumoasă! zise tare chiuind.

Ciungul năcăjit de vorbe. — Ei, (zice) mă'ne-
[bunesc.

De unde vezi floarea tu mă, ori vrei să te pâl-
[muesc!

Ci nu stă, zise ologul, ia-l cu mâinile de păr,

Să ți-l calc eu sub picioare, să-l pisez să ți-l
[las măr,

Iar golanul ce stă față, văzând că se năcăjesc,

— Dați mă! zise cătră dânșii, că ce-o fi eu îm-
[plinesc. — In sfârșit,

Omul se îmbătă și de inimă rea și de inimă bună.

Dar de multeori năcazul îmbătă mai rău decât
[orice beătură. — Inșă

Beția tinereții întrece pe a vinului. — După
[proverbul ce zice:

Cine umblă pe drum cu gândul acasă, își pierde
[căciula în târg. — De aceia,

Să fii treaz nemâncat, de-ți va zice lumea că
[ești beat, mergi de te culcă.

Despre beție iarăși.

Cine bea în cinste ori în dator se îmbată de
 [două ori. — Că,
 Una gândește cârciumarul și alta bețivul. — Cârciu-
 [marul zice:
 — Beutura e unde e, mâncarea e fudulie.
 Apa nu e bună nici în cismă.
 Vinul e pentru noi, nu pentru boi.
 Cu vinul și cu somnul uită grijile omul.
 Vinul e toiagul bătrânețelor și nebunia tinere-
 [țelor. — Inșă
 Vinul bun și nevasta frumoasă sunt două otrăvi
 [dulci la om.
 Tu îl bei pe dânsul și el te bea pe tine.
 Tu îl bagi în mațe și el ese'n față.
 Cât să dai ocol, tot te dă de gol.
 Mergi pe cărare lină și dai drept în tină.

Povestea vorbii.

Un ungurean oarecare
 Ce n'a prea avut umblare
 Și nici vie nu văzuse,
 Nici vr'odată vin băuse
 Și văzând odată o vie,
 Bând și vin pân' la beție,
 P'alt ungurean întâlnește
 Și cu el astfel vorbește:
 — Mă soațe văz'tai tu ghie?
 — Am văz't măi (zise) ș'o mie.
 — No da cum îi? de-ai văz't spune.
 — Da au îi măi, v'o minune?
 — De n'ai văz't cred poate să-ți pară.
 — No mă să-ți spun cum îi dară,

li albă și stâ'nchicioare
 Răscăcănătă la soare.
 — No! minț' tu, că n'ai văz't ghine,
 Să-ți spun io, cată la mine:
 Ghia aia'i p-un deal pusă
 Tot cu țepi prin ea împunsă,
 Și cochile, voinici, tună
 Poama ei de i-o adună,
 Și supt chicioare împarcă
 Să-i cure zeama o calcă,
 Apoi p'acea zeamă dragă
 O botez ghin și o bagă
 In o scorbură întinsă,
 Cu bete d'alun încinsă,
 De-acî mere o boereasă,
 Ce îi zice cârciumăreasă,
 Și chiamă vinul pi-o boartă,
 Ținând o cofă cu toartă, University Library Cluj
 Și ți-l dă de-l beai cu oala,
 Mă, da-i șelău ghinul ăla!
 Că când îl beai te înbună
 Până banii ți-i adună
 Și se duce, nu-i mai pasă,
 Cu punga goală te lasă;
 Și să vezi cum nu m'ascultă
 La hiclenia-i a multă
 Io beui din el odată
 O oală ghine'ndesată,
 Și pân' grăii trei cuvinte
 Mă luă un chic de minte,
 Când plecai să merg pe cale
 Drumul oblu-mi pareà vale.
 Că el se ținea de mine
 Și-mi da ghes să caz pe vine.
 Io dam pe poteca lină,

El mă da'n lături prin tină.
 Dac'am văz't că joc își face
 Vruî să-l ghirui, să-mi dea pace,
 Dar' el m'o trântit în tină
 Și mă dete pe hodină.

Când m'o deșteptat o tuse
 Mă uit, să vezi ce-mi făcuse!

La gură-mi se băligase,
 Baniî din pungă-mi luase
 Și se dusesese la dracu

Și unde i-o fost lui placu,

Vinul, țuica cui îi place n'are cu ce să se'mbrace.
 Bețivul, când trece pe punte, închide ochii să nu
 [văză apa.

Arama omului la beție se arată.

Hoțu 'nvață la hoție și bețivul la beție.

Să bei pân' ți-o eși păru prin căciulă și cămașa

Cine se ia după muscă ajunge la bălegar.— Dar

Cine beà pân' la'mbătare nume bun în lume
 [n'are. — Și

Decât să-ți iasă nume rău, mai bine ochii din cap.
 Spune-mi cu cine te 'nsoțești, ca să-ți spui eu
 [cine ești.

Cine te vede întrând în cârciumă, nu zice că ai
 [întrat să te'nchini.

Omul a întră în baie și a nu se'mbăia nu se poate.
 Omul este ca oaia: lesne se ia după altul, nu
 [judecă nevoia.

Povestea vorbii.

Un grec oarecare din sate plugar
 Plecă și se duse cu un al său măgar
 Până la o rudă ce-i erà cumnat

Și aveà șederea departe l'alt sat.
 Cumnatu-său care prea mult îl iubeà,
 Și'n casa-i văzându-l odată abià,
 Il primì vesel, cum i s'a căzut
 Și seara la cină cu el a șezut,
 Cu vorbe, cu glume tot s'a îndemnat,
 Și-a dat cu păharul pân' s'a îmbătat.
 Culcându-se astfel și dormind ceva,
 A doua zi capul grozav îi urlà,
 li păreà mai mare de cum erà'ntâiu
 Și-l trăgeà să-l puie iar pe căpătâiu.
 Il puneà și geaba ori cum nu-i treceà,
 Il atârnà, par'că, locul nu-i plăceà.
 Năcăjit se scoală, greața a-și scuipå,
 Vrând și dobitocul a și-l adăpå.
 Și dacă se duse în sat la ceșmeà
 Fluieră din buze silindu-l să beà.
 Dobitocul însă dacă a băut,
 Iși ridică capul și'n loc a stătut.
 Deci văzând țaranul pe al său catâr
 Că la fluerarea-i nu face hatâr,
 Și de îmbiere n'are nici habar
 Ca o picătură să'nghițà măcar,
 Zise: (clătind capul) — Hai dobitoc, hai!
 Tu mai multă minte decât mine ai!
 De făceam aseară ca tine și eu
 Nu erà să-mi fie astăzi așa greu.

Fiindcă și următoarea poveste este a rădăcinei
 [beției, o alăturăm aici

Când a fost odată pe pământ aleasă
 Nobila Gutuie poamelor crăiasă,
 Dând oblăduire și peste legume,
 Celor ce se află în întinsa lume,
 Tronul își pusese sus la înălțime,
 Intinzându-și cortul în acea lățime,

Stă înconjurată ca crăiasă mare
 De destule poame până'n depărtare,
 Iar în loc pe vale stă în șir sub coaste
 Feluri de legume drept vitează oaste.
 Astfel dar regina, nobila Gutuie,
 Vrî în rânduială tronul ca să-și puie
 Și după talente ce ea cunoscuse
 Pe vestita Chitră cap a fi o puse;
 Rodia alese, cum și pe Lămâia,
 Piersica, Naramza pentru treapta'ntâia;
 Iar a doua treaptă rânduî pe Părul
 Cu Cireșea, Vișina, Zarzăra și Mărul;
 Iar pe supt aceștia Coarna și pe Pruna,
 Cum și d'o potrivă Nuca și Aluna.
 Cu aceștia dară împlinindu-și suma
 Despre toată poama și despre leguma,
 Stă din înălțime se uită în vale,
 Răspândind la toate poruncile sale,
 Prin Migdalul tainic ce îi stă la spate
 Și-i aveă credință a păzi dreptate.
 Deci bubosul Strugur ce-și aveă șederea
 Pe lângă crăiasa cu apropierea,
 Pârcălab să fie cinste avusese,
 De această slujbă vrednic s'alesese,
 Inșă el zavisnic cătră celelalte,
 Care ocupase slujbe mai înalte,
 Incepû cu ură multe pâri se facă,
 Socotind reginei astfel ca să placă
 Și pe d'altă parte poamele sărace
 Nu aveau de dânsul niciodată pace:
 Nu 'ncetă în lături tot să se întinză,
 Să se mai lungească, loc să mai cuprinză;
 S'atârnă de une, sugrumă pe alte,
 N'aveă păs în sine de porunci înalte,
 Bătăios, sburdalnic dintr'a sa natură,

Supără pe toate prea fără măsură,
 li plăceă să-și bată joc de fiecare,
 Amețeă o lume ca cu fermecare.
 Intr'aceste ș'alte cu semeață față,
 Infoiat în haine, răsucind mustață,
 Plin de nebunie, cu arțag în sine
 Se ardică îndată, la crăiasa vine
 A aduce pâră despre celelalte
 Și'ntr'acest chip zise cu strigări înalte:
 — Mă închin, stăpână, cu supus raport,
 Cum am și poruncă 'n slujbă să mă port.
 Eu umblând cu toate în bun prieteșug
 Am aflat în ele mare viclesug.
 Multe din legume rele uneltesc,
 Rânduielii bune se împotrivesc:
 Mai cu seamă varza cea'ngânfată'n foi,
 Umblă să aducă'n toate mari nevoi,
 Ceapa cea bârboasă d'altă parte iar,
 Ea înlăcrămează prunci și mume chiar,
 Prazul iar mojicul, cu obrazul tras,
 Are niște fumuri de rup par'că, nas.
 Când e Usturoiul, el și mai grozav
 Turbură văzduhul cu al său nărav.
 Aști potrivnici dară n'au de tine păs
 Ci pe celelalte toate le apăs;
 Eu acela care am puteri de mac
 Și amețesc simțirea ca un tiriac,
 Ei mă veninează cu spirtosul duh
 Și pe loc m'apucă tusea cu năduh,
 Despre care astăzi veste ți-am adus,
 După datorie ca un mic supus.
 Auzind crăiasa vestea cea adusă
 De mustosul Strugur, sluga-i cea supusă,
 Zice cătră dânsul: — Ai tu mărturie
 Ca să steă dovadă după datorie?

— Am, el îi răspunse și nu o dovadă,
 Ci îți pot aduce chiar și o grămadă,
 Nu persoane proaste ci de cinste'n lume
 Si mă rog, ascultă să le spui anume:
 Am întâiu dovadă pe Piperul care
 E la fiecine prea la cinste mare,
 Am și după dânsul pe Enibaharul,
 Chimenul, Molotrul, Cimbrul și Mărarul,
 Capera, Măslina care sunt de frunte.
 Și întâiu poftite la oaspeți și nunte:
 Pe lângă acestea am și pe Ciuperca
 Și cu prea cinstita sora-i Minătarca,
 Mazărea, Năutul, cuvioasa Linte
 Care totdeauna e la mulți în cinste,
 Bobul stingătorul de orice duhoare,
 Pacinica Fasole cea prea umflătoare;
 Am și pe cinstitul verde Crastavete
 Agreșele, cum și Coacăzele fete,
 Și ghebosul Roșcov cel supus poruncii
 Cu Zmochina care lesne'mpacă pruncii;
 Am și pe Curmaua cea în sâmbur tare
 Cum și pe Castana cea cu miezul mare,
 Am și pe Stafida soru-mea cea mică,
 D'o fi primită la ceva să zică,
 De voești aceștia gata sunt să vie
 Ca să stea să spuie care orice știe.
 Cum simți aceasta Ceapa totd'odată,
 Cum e din natură foarte veninată,
 Se'mbracă îndată, iute, cu mânie,
 Douăsprezece haine puse de dimie,
 Și cămăși atâtea albe subțirele,
 Imbrăcând binișul roșu peste ele,
 Pieptenă și barba-și albă și bătrână,
 Scuturându-o bine de pământ, țărână,
 Plecă năcăjită'n toat'a ei putere,

Veninând văzduhul de catran și fiere,
 Pe pământ târându-și barba sa cea lată,
 Sus în deal ajunse la crăiasa 'ndată;
 Cum intră de față gura își deschise
 Și cu îndrăsneală într'acest chip zise:
 — Să trăiești stăpână pe înaltu-ți tron,
 Să ne fii la toate pururea patron,
 Să 'nflorești ca mărul 'n fiecare an,
 Aibă-ți chipul vesel fața de șofran,
 Rog cu plecăciune până la pământ,
 Multa-ți bunătate, pentru crezământ,
 Mincinosul Strugur multe ne-a pârât,
 Că 'ntr'a noastră slujbă ne-am purtat urât,
 Dar aceste toate câte le-a vorbit
 Insuși dela sine el a născocit.
 Te încrede mie, adevăru-ți zic,
 Că am barba albă, nu sunt copil mic:
 — Pot să-ți fac îndată orice jurământ,
 Spre a te încrede la al meu cuvânt.
 Când porni din gură Ceapa jurământul
 Zgudui îndată toată frunza vântul,
 Cât de groază multă jos se scuturară,
 Pasările 'n aer de prin crăci sburară,
 Ascultați și ce fel fuse jurământul,
 Care ca un ritor și-a urmat cuvântul:
 — Jur cu dreptu-mi cuget să n'am parte eu
 Intr'această lume de tot neamul meu,
 Și să nu mă bucur ca d'acel noroiu
 De al meu iubit frate Usturoiu,
 Cum și în osândă să ajung să caz
 Ca să plâng de moartea socrului meu Praz;
 Să se stingă neamul cuscrului meu Hrean,
 Să-l mănânce viermii viu chiar în ăst an,
 Să îngrop în vieață și să tânguiesc,
 Fiicele-mi Ridiche care le iubesc,

Cum și al meu unul ginere Ardei,
 Praf să se prefacă 'n fiecă bordei,
 Să ajung eu însumi unchiului meu Nap
 Și mătuși-mi Sfecla groapa să le sap,
 Nici să am în lume parte'n ochii mei
 De nepoții Morcovi și de Pătrunjei.
 Să se rătăcească în lunci și prin câmpii
 Verele-mi drăguțe Broajbe și Gulii
 Și să n'am iar parte de Cartoful văr,
 De nu spui de față dreptul adevăr;
 Și bubosul Strugur de n'o fi mințit
 Moartea mea să fie de tăios cuțit,
 Cum și să mă facă 'n mici bucăți pe loc
 Și să mă prăjească în tigăi pe foc;
 Rog dar ca să fie Strugurul adus,
 Ce-a bârfit de mine și minciuni a spus,
 Voiu prin judecată ca ori eu ori el,
 Să ni se aleagă dreptul la un fel;
 Voiu aci acuma la întrebări să stea
 Și minciuna spusă 'n față să se dea.
 Auzind Crăiasa aste rugăminte
 Porunci Salatei ce-i stă 'nainte,
 (Zic) către Marulă și către Lăptucă
 Că aci de față legile s'aducă,
 Și sobor s'avem 'ndată prin chemare,
 Frunte stând Dovleacul cel cu capul mare,
 Pepenele verde lângă el să șază,
 Și slujbași să aibă împrejur spre pază,
 Pe pătlăgelele 'n roșu îmbrăcate
 Și pe cele'n vânăt, ce sunt veninate;
 Bamiile încă, Loboda și Știrul
 Să se afle față să 'mplinească șirul.
 Deci acestea toate cum se adunară
 Pe mustosul Strugur îl înfățișară,
 Cumpăna, balanța, aducând porniră,

Și pe cele spuse drept le cumpănireă,
 Astfel dar pe strugur l-au găsit cu vină,
 Și că însuși numai este de pricină,
 Iar vinosul Strugur începù să plângă,
 Și cerù din parte-i mărturii să strângă,
 Dar și fură 'n spate-i trei ce îl iubiră,
 Și să-i pãrtineze singure veniră;
 Pepenile galben, Piersica, Caisa,
 Dar nu ascultarã a acestor zisa,
 Ci îl osândirã toți ca dintr'o gurã,
 Cum și hotãrîrea dintru'ntãiu fãcurã
 Pepenile care pãrtinire puse
 Se crãpe în douã, c'auzit nu fuse,
 Piersica asemeni și Caisa iarã
 De necaz și ciudã 'n loc se despicarã,
 Iar Urzica care stã acì zbãrlitã
 Vrând sã ias'afarã iute nãcãjitã,
 Urzicã 'mprejuru-i pe cãți îi atinse
 Și dintr'asta, mare zarvã se aprinse.
 Dar crãiasa foarte 'n sine supãratã
 Cu urgie mare se pornì îndatã
 Pe sãrmanul strugur prea greu sã-l blesteme,
 Și asuprã-i toate relele sã cheme, zicând:
 — Tu în a ta vieatã, ca un blestemat,
 Tot de lemne 'n lume sã fii spãnzurat,
 Soare sã te arzã, sã te batã vânt,
 Și sã nu-ți ajungã trupul de pãmânt.
 Ochii ciori sã-ți scoatã ș'alte pasãri mici,
 Și de bruma toamrei în bucãți sã pici.
 Și apoi în urmã prin cuțit tãios
 Trupul tãu sã fie dat d'acolo jos
 Și sã n'ai pe nimeni a se umilì
 Ca sã-ți tragã clopot sau a te jelì.
 Ci cu rãs, cu cântec a te aruncã
 Cum și sub picioare 'n danț a te cãlcã

După ce dar astfel, cum zisei, te calci
 Și în mici fărâme dacă te prefaci
 Sângele să-ți stoarcă, trupu-ți tescuind,
 Și să-l bea voinicii veseli chiuind,
 Cu strigări și jocuri a se bucură,
 Cu oalele bându-l, bunuri a-și ură,
 Grijiile să-și uite în acel minut,
 Să se socotească cei mai cu avut.
 Unii iarăși limba a-și împleteci,
 Iar neîndrăsneți a se'nvoinici,
 Alții iar, tăcuții, când îl vor gustă
 Filozofi la vorbe a se arătă;
 Alții când dintr'ânsul ceva vor sorbi,
 La arțag să prinză 'n certuri a vorbi;
 Alții iar să meargă pe două cărări,
 Cânilor pe drumuri dând întărătări,
 Cum și ca nebunii vântul ocărând,
 Să se tăvălească în noroiu căzând:
 Alții iar, cei lacomi, ori pe unde mân'
 Îndărăt să-l toarne și să-l verse 'n sân;
 Alții cu nerușine a se desbracă
 Și golași piperul 'ntr'alți a jucă,
 Să se bolnăvească și să zac'n pat:
 Însă toți aceștia când se vor trezi
 Stând să se căiască în cealaltă zi,
 Să se rușineze chiar de fapta lor,
 Neîndrăsnind să-și scoată fața la sobor».

Astfel dar blestemul fuse 'n acel ceas,

Care până astăzi îl vedem rămas. — De aceia
 Vinul e dat să-l bea voinicii, iar nu toți nevoiașii. Că
 Toată lumea bea vinul, dar nu-și bea mintea.
 Iși înoată gura în vin până dă într'ânsul.
 Gândește să nu mai lase în bute. — Și
 Umblă cu ochii logodiți.
 Pe unul îl vede ca doi. — Ci

Dacă nu ești vrednic să-l duci, nu te încarcă peste
 [măsură. — Cum a zis țiganul:
 Dacă nenai puterință la ce chichirezi gâlceavă?
 [Iar nu,

Toarnă umple foalele,
 Până-și udă poalele. — Și
 Vede că nu mai încape
 Și toarnă până să crape. — Ardică păharul strigând:
 Dumnezeu să-l înmulțească
 Ca și pe piatră să crească.

Despre mâncare.

Omul trăiește cu ce bagă în gură.
 Pântecel omului n'are fereastră ca să i-se vază
 [ce-a mâncat.

Pâne cu sare e gata mâncare.
 Dintr'o ridiche patru feliuri de mâncări se fac:
 [rasă și nerasă, cute și felii.

Cine caută gurii i-se dăzgoleşte turii.
 Cine mănâncă puțin, mănâncă mai de multeori.
 Cine mănâncă mult mănâncă de mai puțineori.
 Omul nu trăiește să mănânce, ci mănâncă să tră-
 [iască. — De aceia,

Mâncarea de dimineață lasă-o pentru seară și
 Lucru de seara nu-l lăsă pentru dimineață
 Gura omului e iad, cât să-i dai tot zice ad'
 Astăzi să mănânci cât un bou, mâne ceri să mă-
 [nânci cât doi. — Inșă

Și un nebun mănâncă nouă pâni, dar e mai nebun
 [cine i le dă.

Orice lucru când e mai puțin se pare mai cu gust.
 Găina când se vede în grămadă răcăie cu picioarele
 Păduchele când se satură ese în frunte. — Iar
 Flămândul codri visează și vrabia mei.

Postește robul lui Dumnezeu; dacă nu găsește tot
[mereu. — Că

Cine poate oase roade, cine nu, nici carne moale.
Cine are bea și mănâncă, cine nu, stă și se uită.
Omul care este harnic totdeauna are prasnici.
Iar nevoiașul și prostul și în ziua de Paști postul.

[— Că
Astăzi când are parale, mănâncă zaharicale și
Când se caută mâne n'are cu ce să-și ia pâne.
Azi are, satură zece și mâne flămând petrece.

[De aceia,
Gândește de astăzi și pe mâne.
De ai venituri mititele, mai oprește din măsele.

Povestea vorbii.

În Țarigrad este un han (auzim)
Căruia turcește-i zice Sanchi-edim: Cluj
Fiindcă acela care l'a făcut
Prea sărac fusese, cu nici un avut;
Făr' de venit mare, cu câștig puțin,
Își ținea viața ca toți cum și-o țin,
Decât pe nimicuri bani nu cheltuiă,
Deși îi zicea gândul ce vedeă să ia;
Dar cu înfrânare mai mult petrecând
Își stăpâneă pofta în sine zicând:
— Pe cutare lucru atât o să dau,
Când pot făr' de dânsul, pentru ce să-l iau?
Ia să pui eu banii bine ce-i de dat
Și să zic în gându-mi că l-am cumpărat.
Când mergeă în piață și vedeă vânzări
Pometuri, dulcețuri și alte mâncări,
Întrebă de toate cu cât se vindeă,
Și numărând prețul ce eră să dea
Într'o altă pungă băgând îl strângeă,

Și-l lăsă într'ânsa, nu-l mai atingeà,
 Zicând întru sine: — Iacă că luai
 Și zic (sanchi-edim) ca și când mâncai,
 Astfel el tot strânse până grămădi
 Și'n Țarigrad hanul cum am zis clădi.

Despre sărăcie.

Decât toată bogăția
 E mai scumpă sărăcia,
 Că până nu-și va da toate
 Să o capete nu poate.
 Sărăcia când ți-e 'n vatră
 E ca o stană de piatră.
 Sărăcia pretutindenea
 Se întinde ca pecinginea.
 Năcăjita lui vieată,
 Se ține 'ntr'un fir de ață,
 De sărăcie nu scapă,
 N'are după ce bea apă.
 De foame i-se lungesc urechile.
 De sărac nici unghii n'are
 La vreme de scărpinare.
 N'are cer, n'are pământ,
 Șade ca într'un mormânt.
 Trage ne'ncetat
 Vetrela pe uscat.¹
 E îmbrăcat ca un nap,
 Din călcăe pân'la cap. — Haina lui
 Mai mult ață decât față.
 Dela cel ce e de milă
 N'ai ce luà nici cu silă.
 Intr'un hambar gol și șoarecile să cază

¹ Unii zic: «trage verde pe uscat, însă, nu e bine, ci vetrela, care este pânza corăbiei.

Capul o să-și spargă,
 N'are casă n'are masă.
 Unde înserează, acolo doarme.
 Casa săracul o are
 Toată ca melcul 'n spinare,
 Iși ia ouăle și cuibul.
 N'are în lume săracul
 Unde să-și plece nici capul.
 S'a ars, s'a stins într'un ceas.
 Numai cu degetul a rămas.
 L-a luat sărăcia? după urmă

Ca o oaie rătăcită din turmă.
 Dacă moare juncul, să răpune jugul.
 Să rupe zăgazul, îi stă și sfârleazul.
 I-ai luat apșoara, a stătut și moara,
 Li smulgi aripioara d'aci nu mai sboară.
 De foame se învârtește
 Sub călcâi locul găurește.
 Arzând numai doi tăciuni,
 Nu se face mămăligă,
 Nici poate ceva să frigă.
 Herghelie de o iapă ciufă
 Și branște numai de o tufă,
 Nu se face nici odată.

Murătură din mură nu se face. — Inșă,
 Când n'are cu ce săracul,
 Răbdarea îi este leacul.
 Se strânge ca melcul în coaja lui.
 Când îmbrăcat, când desbrăcat.
 Inghite la noduri cât pumnul
 Și suferă în nas fumul. — Cum a zis un copil:
 — Tată! Noi n'avem pâne nici o coajă
 Și câinii umblă cu covrigul în coadă.
 Găină curătură visează și vrabia mei. — Altul
 [a zis iarăși:

Melcii îi frig pe cărbuni
 Și ei cântă ca nebuni. — Așa și săracul,
 Cu necazul se hrănește ca unul ce cu el crește.

[— Că,
 Arapul de n'ar vedeà pe tatăl său și pe moșul
 [său negru, el s'ar omori.

De aceia și săracul își cântă singur.

Tu foamete lungă unde ai iernat?

La săracul 'n pungă și mai mult sub pat. — Inșă;

Cei mici vor multe și de toate. — Dar

Sărăcia învață pe om ca să fie econom. — Sau

Dăscălița sărăcie 'nvață pe om meserie.

Că dacă n'ai, muncești până cazi pe brânci.

Sărăcuța lelea plătește cu pielea:

Calul râios se scarpină de copacul scorboros.

Ochii săracului sunt în mâinile bogatului.

Bogatul se scarpină și săracul socotește că caută
 [să-i dea.

După toată sărăcia îl mai mîncă și râia.

Dacă-ți moare calul îți vezi pe jos halul.

E destul de rău, dacă n'ai al tău

Un bordei să ai cât de rău, numai să fie al tău.

Te răsfată într'al tău ca ariciul în cuibul său. — Căci

Ajungî în casa altuia, nu poți ședeà cum îți place,

Ajungî la masa altuia, nu mînânci după cum

[ți-e gustul

Ajungî în patul altuia, nu poți dormi cum ți-e

[voia.

Tot cănele ese din iarnă, dar numai pielea lui

[știe. — Că.

Ori cât de mică piatra e mai grea într'a s'a va-

[tră. Și

Tot cocoșul pe gunoiul său cântă.

Din pumni străini nu te sature când bei apă.

Mîna altuia nu te scarpină cum îți place.

Dacă nu te sature mîncînd, dar lingînd niciodată.
 Albina vrednică însă, d'orice floare face strînsă.
 Dintr'o muncă cât de mică
 Dacă nu curge, tot pică.
 Acul este mic, dar scumpe haine coase.
 Surdul n'aude dar le potrivește. — Tot omul
 Are ochi, mâni și picioare,
 Poate munci cu sudoare. — Dar
 Vara cine își câștigă,
 Iarna nu se încîrlișă. — Săracul de ce e sărac? Că,
 Nu crede ce e în carte,
 Ci crede 'n lucruri deșarte.
 N'are nici ce să îmbrace
 Și șade, sărbători face.

Povestea vorbii.

O femeie săracuță c'o roche pe ea, capot,
 Veche, ruptă, petecoasă și cârpită peste tot,
 Mai mult ață decât față, se vedeă în al ei port,
 De cânepă, in și lână și de tot felul de tort;
 Fiind astfel îmbrăcată, nici mai bine, nici mai
 [prost,
 S'a dus să se spovedească la un duhovnic în post
 Și mai întîiu decât alte începù acest cuvînt,
 Zicînd: Cinstite părinte! Nu căci mă vezi pre-
 [cum sunt,
 De săracă sunt săracă, dar ori pe unde am fost,
 M'am păzit ca de otravă și n'am spurcat sfîntul
 [post.
 Ba și în zilele de dulce lăsate de Dumnezeu,
 Neavînd să-mi cumpăr carne am postit iarăși
 [mereu.
 Decît numai câteodată, când îmi dau oameni
 [străini,

Și când prinz^{am} vreo găină venită dela vecini.
Atunci dau și eu de dulce, atunci mănânc mai

[pe plac,

Atunci îmi este Crăciunul, atunci Paștile îmi fac.
Dar tot, cinstite părinte, greșii odată și eu,
Care păcat ca un ghimpe îl port în sufletul meu.
Că într'o zi mergând în piață și prin pescării

[trecând,

Imi vine la îndemână și un coșuleț furând,
Uitai că e sfânta luna și fiindcă nu mănânc des.
Cum mersei, pe loc acasă, pornii pe gură să'ndes.
Vai! când mi-am adus aminte că chiar sfânta

(luni a fost,

Cât m'am căit, părințele, că am spurcat sfântul

[post!

M'am ucis în cap cu pumnii, am băgat degetu'n gât
Și să ierți toată mâncarea o turnai numai decât.
Apoi mai o săptămână zăcui de inimă rea,
De pareă că toată carnea și oasele mă durea.

Așa, cinstite părinte păcatu-mi mărturisesc,
Și ori cum știi rânduiește-mi canon să mă mân-

[tuiesc.

De alte sărbători iarăși nu știu de le-oiu fi păzit,
Sunt în iad și de acestea d'o fi cum am auzit:
Că este o văduviță cu care mă 'nvecinesc,

Bogată și milostivă, mai mult dela ea trăiesc,
Și nu-i fac vr'o slujbă mare, ci nimic să zici de vei,
Mă trimite să chiem numai câte-un prieten d'al ei.
Și alte ori iar mă pune de departe să 'ngrijesc,
Când va fi să vie altul să mă repez să-i vestesc.

Apoi îmi dă mălai, pâne, bucate, rachiu și vin,
Cu'n cuvânt mult bine face la câți în casa ei vin.
Și este evlavioasă, să ferească Dumnezeu,

Nici călugăriță'n lume ca dânsa n'am văzut eu.
Că nu o văz niciodată lucru în mână luând,

Ci ori când mă duc în casă-i o gălesc în pat șezând.
Gătită, împodobită, hainele ei ochii-ți ia.

Ferice de bărbătelul ce-o avea parte de ea!

I-am zis odată: — Fetico! Fă bine a mă iertă,
Să te întreb, pentruce oare azi nu lucrezi dum-
[neata?

Ori este vreo sărbătoare și ții pentru vreun sfânt?
Spune-mi mă rog că știi carte și toate de pe
[pământ.

Ea îmi răspunse zicându-mi: — Mamă, dacă
[vrei să știi

Peste toată săptămâna găsești sărbători să ții,
Că luna sunt sfinții îngeri, marțea sfântul Ioan,
Cari și în alte zile se prăsnuiesc peste an.

Miercurea e ziua Crucii, d'aceia și post mâncăm,
Și furca fiind mai mică 'nainte-i n'o ridicăm,
Joia sunt sfinții Apostoli, cum și sfântul Nicolai,
Vinerea e sfânta Vineri, s'o-ții chiar să n'ai mălai;
Sâmbătă facem colivă și de răposați vedem,
Dumineca 'ncăi să știe că trebuie să ședem.

Asta e, mamă pricina lucru'n mâni de nu iau eu,
Că sunt prea evlavioasă și mă tem de Dumnezeu;
Iar tu mamă ești săracă și nu-ți dă mâna să șezi
Cu voie și fără voie trebuiește să lucrezi.

Ș'așa, cinstite părinte, ca o săracă ce sunt,
Nule-am putut țineà toate tocmai după'al ei cuvânt:
Ci alte sărbători numai, a vr'o câțiva mai mari
[sfinți

Dintr'a mea copilărie, de când eram la părinți
Cum am văzut dela dânșii le-am ținut și le-am
[păzit,

Chiar și când n'am avut pâne să lucrez n'am
[îndrăsnit.

Vinerea n'am tors cu furca, Pilipii, toți i-am ținut,
Nouă Marți și Răpotinji i-am păzit cum am putut,

Joile pân'la Rusalii eu nu m'am atins de fus,
 Și la Circovii Marinii mâna pe nimic n'am pus.
 Cum și alte ca aceste, după cum am apucat
 Le-am prăsnuit, mi-a fost frică să nu caz în vr'un

[păcat,

Căci dupăce sunt săracă să n'ajung să mă slutesc,
 Să pierz vr'un ochiu ori vr'o mână și să mă ti-

[cătoșesc.

Și cu nădejde, părinte, că doar (acestea păzind)
 Voiu scăpa de sărăcie, să nu umblu flămânzind,
 Dar văz că și cu acestea nu pot să mă procopsesc
 Nu pricep ce o să fie, pentruce nu isbutesc.

Așa, cinstite părinte, stau și mă mir ce să fac,
 Că'n loc să-mi meargă 'nainte, îmi sporește ca

[la rac.

Nu pot de loc să leg două, c'una mă bălăbănesc,
 Mai mă rup și mă sparg încă, în loc să mă mai

BCU Cluj / Central University Library [cârpesc.

— Fiică! duhovnicul zise, în felul ce te privesc
 Puteam fără d'a-mi mai spune, aceste să le ghicesc.

Chiar portu-ți mărturisește și te arată curat,
 C'ai ținut sărbători multe și nimica n'ai lucrat,

Indeșert dar ți-e mirarea și înzadar te ciudești
 De ce nu-ți merge 'nainte și de ce nu procopsești.

Că tocmai pentru aceasta, cum zici, toate îți lipsesc
 N'ai haine, n'ai pâne'n casă, ș'alte nevoi te'n-

[bulzesc,

Fiindcă atâtea zile, de sărbători ce le crezi,
 Le-ai petrecut în ședere, dormind fără să lucrezi,

Care putea să-ți aducă îndestul spor și folos,
 Ți-a pricinuit tot lipsă și așa trai ticălos,

Căci, Dumnezeu poruncește șease zile să muncești
 Ș'a șaptea zi, Dumineca, din lucru să continești,

Biserica iar oprește să se ție osebit

Niște sărbători alese, ca prasnice s'au numit.

Aste trebuie creștinii a le numi sărbători
 Și cu evlavie bună a le păzi sunt datori.
 Iar nu Răpotini și Pilipi să ții și să prăsnuești,
 Ori Marți, Joi, Vineri și Circovi sărbătorile drăcești,
 Care le țină norodul în vremile păgânești
 Și se închinau la Idoli, la Dumnezei Elinești.
 Lăpădați, zic, rătăcirea, dacă credeți în Hristos,
 Intoarce-vă-ți la lumină, fugiți de drumul noptos,
 Lăsați credința deșartă, depărtați acest nărav,
 Apucați-vă de muncă și goniți traiul trândav,
 V'ați învățat tot în lene și vă place să ședeți,
 Iar lipsa și sărăcia d'asupra-vă n'o vedeți.
 V'ați deprins în toată vremea la clopote s'ascultați,
 Ca să tragă în trei rânduri din lucru să încetați,
 N'a mai rămas om să moară, că clopot cum auziți,
 Indată de sărbătoare sunetul îi socotiți.
 Apucă-te, zic, de muncă și nu umblă haimanând
 Și ușile unei-altei înverigând și păzind.
 Tu zici că nu faci păcate și de loc nu socotești
 Că greșești de o potrivă, altei când îi înlesnești.
 De pe la pescării pește, ș'altel delat vecini.
 Post curat nu se numește când furi și faci rău
 [mereu,
 Ci spurcat, scârnav cu totul și urât lui Dumnezeu,
 Post zicând nu se'nțelege numai de-a nu mânca,
 Ci și poruncile legii să ții a nu le călca
 Nemâncând și făcând rele nu te poți tu mântui,
 Inzadar numai cu postul Raiul vei nădăjdui.
 Postind și făcând păcate pe Dumnezeu nu-l împaci,
 Că draci'n veci nu mănâncă și nu se mai schimb
 [din draci.
 Ci când postești fă și bine, nu amăgi, nu fură,
 Nu pizmuți, nu ucide, nu ocări, nu jură,
 Nu face nici tu păcatul, nici altui nu-l înlesni,
 Și a băgă în nevoe pe nimenea nu 'ndrăsnî.

Nu râvni la păcătoase 'n trai mai bun de le vezi.
Ci să-ți aperi cât poți cinstea și sufletul să-ți

[păstrezi,

Nu cădeă ca oaia 'n râpă, văzând p'altale sărind,
Nu face ce face altul, ci îți fă cruce fugind.

Cu al tău te mulțumește, d'al altuia nu dori,
Inima-ți de vr'o plăcere n'o răni când vei zări.
Să vorbești tot adevărul, minciuni să nu lim-

[butești.

Fugi de fleacuri și de vorbe nebune și ne-
[rozești,

Cinstește pe fiecare pe nimenea nu urî,
Iartă greșelele altor, cu vorbe nu-i amări.

C'atunci postul îți ajută și atunci te mântuești.

Atunci poți fără'ndoială creștină să te numești.

La prasnice și Dumineci la biserică s'alergi.

Dacă nu te iartă lucrul și'n alte zile să mergi.

In sărbători mititele, în care poți să lucrezi,
Repede-te de te'nchină și mergi de treabă să-ți

[vezi:

Că sfântul nu se cinstește cu șederea nelucrând,

Ci cu păzirea de rele și cu bunătăți făcând.

Sfântul nu îți poruncește să dormi și să stai pe

[brânci,

Când îți lipsește în casă și nu ai ce să mănânci.

Sfântul nu va cuiva răul, ci va binele la toți

Și nu cere dela tine peste aceia ce poți.

Suflet curat totdeauna Dumnezeu și sfinții cer

Și orice faptă vei face să gândești întâiu la cer...

O asemenea povață ascultând ea ș'auzind

Și lacrimi de pocăință din ochii ei șiruind

Cu o inimă înfrântă și cu suflet umilit

Când a plecat să se ducă într'acest chip a vorbit:

— O! Cât de întunecată și rătăcită am fost!

Și cât mi-am petrecut anii și vieța fără rost!...

Despre nenorocire.

Cui i-se croiește rău,
 Rău îi merge tot mereu.
 Dupăce pomul îl bate grindina
 Il bate și omul dându-i cu prăjina.
 Când e omului să-i vie
 Vreun rău fără să-l știe,
 Ori zăbovește
 Până-l sosește,
 Ori dă fugă
 Să-l ajungă.
 In loc să-l scoață din undă
 In vultoare îl afundă.
 Fuge dela aoleu
 Și dă peste oleoleu.
 A vrut să fugă de Stana
 Și a dat peste satana.
 Se plângea d'o întâmplare
 Și a dat peste mai mare. — Căci,
 Noi unele-adăstăm
 Ș'altele întâmpinăm.
 Plângând c'a rămas cu una
 Perdù și pe cea din mână
 Noi într'un fel le gândim
 Și în altfel le brodim.
 Să nu mai dea rele Domnul,
 Cât poate suferi omul. — Dar
 Cine n'a gustat amarul
 Nu știe ce e zaharul.

Pe mulți cai (de cei buni încă),
 Hamurile îi mănâncă;
 Pân'nu-i iei șeaoa din spate
 Nu vezi în ce loc îl bate.

Capul până nu se sparge, creerii nu se văd.
 Când ești în luciul mării și tună,
 Anevoie o să scapi de furtună.
 Marea e plină de talazuri
 Și lumea cu feluri de necazuri.
 Nimeni nu se vaită de gras. — Dar
 Se plânge și ăl de are,
 Se plânge și ăl de n'are. — Căci
 Totdeauna desfătarea are sor' pe întristarea.
 Epuroaica fată și epurile de inimă se vaită. — Inșă
 Nu vaită pe sărac de traistă și de sac.
 De nevoie trebuie să se învețe
 Să mănânce și pere pădurețe. — Că,
 La neploaie e bună și grindina. — Căci omul
 [nenorocit,
 E învățat ca calul cu poșilul. — Și
 E mâncat ca Alba de ham. — El
 E învățat cu greutatea jugului. — Că
 E ros ca ceafa bouului de jug. Și
 Trage în greu cât poate. — Că nenorocirea
 li face foc în spinare
 Și el suferen răbdare. — Mereu
 li dă năcazul de nod. — Și
 Curg bebele, rabdă'n piele.
 Un năcaz abiă îl trece
 Și vin în locul lui zece.
 Dar el rabdă zicând ca fiecare:
 — Asta e pe deasupra ca fuiorul popii. — Și
 Nu ne ajung c'avem două,
 Și ne vin și alte nouă. — Dar înșă,
 La nenorociri săracul
 Răbdarea îi este leacul. — Că,
 Răbdarea e totdeauna
 La oricine cea mai bună.

Povestea cântecului.

P'a virtuților livede trebuie în căpătâi
 Pomul cel scump al răbdării să se afle mai întâi
 Și dacă din întâmplare natura nu-l va sădi
 Trebuie oricum să facă cineva al presădi,
 Și să îngrijască bine ca să prinză rădăcini
 Nu cumva să se usuce de ceva'ncontra pricini:
 Ș'apoi vârfurile 'nalte să le taie ne'ncetat,
 Ca să se înrămureze și să fie mai plecat,
 Cum și bine să întinză l'adâncime în pământ,
 Ca nu cumva să-l doboare vr'o furtună sau vr'un
 [vânt;

Care și în timpul iernii să nu poată degeră,
 Deși toat'a lui verdeață se va atuncea scutură.
 Mai vârtos că nici nu trebuî l'așă timp a se mândri.
 Ci'n frumoasa primăvară când v'anfrunzi și'nflori,
 Și în liniștita vară vesel stând și râmuros
 Iși va da cu belșug rodul cel prea dulce și gustos.

Despre lucrare.

Celui cu meserii multe

Casa îi este fără curte.—Căci

Doi pepeni într'o mână nu poți țineă nici odată.

Nici,

Nu poate omul să șază cu curul în două luntrii.

Ci,

Ține-te numai de una, nu sări din una într'alta.

Că,

Decât multe și tot rele mai bine una și bună.

Multe știe, multe vorbește

Și nici una nu isprăvește. — Totdeauna,

Croitorul umblă cu haina descusută.—Și

Cismarul umblă cu cismele rupte.—Inșă nu știe că

Popa cu opinci încălțat
 De puțini e ascultat.—Zicând:
 Dela un calic nu aflu nimic.—Că,
 Ochii înțeleptului văd mai departe. — Pentrucă
 Luminarea se aprinde pentru cei ce văd, nu
 [totdeauna
 [pentru cei orbi.

Omul să uită în față
 Și își judecă vieață. — Cum a zis oarecine:
 Nu știe bărbatul, pe cât știe satul. — Că
 Nimenea nu întreabă de casa frumosului,
 Ci de casa vredniculului.
 Vrednicia omului se cunoaște după port. — Că,
 Dacă des sărbători faci
 Nu o să aibi ce să îmbraci. — Deci dar,
 Munca e blagoslovită,
 Când te ții de ea, ai pită. — Omul
 Cel înțelept își gătește
 Încă pân' nu flămânzește. — Să luăm pildă că
 Furnica își strânge hrană
 De cu vară pentru iarnă. — Și,
 Șoarecelui nu-i lipsește
 Că din vreme grămădește. — Iar,
 Greerele'n vremea agoniseli cântă
 Și iarna cere să se împrumute. — Așa și omul
 [nevoiaș,

Vara'ntins la umbră doarme
 Și iarna moare de foame.
 Când fiertură în oală,
 Și când mămăligă goală. — Sau
 Când florile rodului,
 Când frunzele pomului. — Pentrucă,
 Cine șade coada-i cade, cine mișcă el tot pișcă.
 Și,
 La tinerețe cine nu lucrează, la bătrânețe râiază.

De aceea zice un înțelept:

Arvunează din vreme pe fericita muncă. — Și
Scoală-te de dimineață și te culcă mai târziu. — Și
Cine pleacă de dimineață departe ajunge. —

[Pentru că

Un ceas al dimineții plătește cât trei după prânz.

Și,

De multeori nu aduce anul ce aduce ceasul — Că
De unde nu gândești de acolo sare iepurele.

Toate sunt la vremea lor. — Iar nu
Lasă-ți lucrul și-ți ia mukul. — Pentru că

Vorba lungă e sărăcia omului. — Și
Cine vorbește, lucru nu-i sporește.

Iar cine tace, mai multă treabă face. — Nu fii
Bun de gură și rău de lucru. — Că

Numai cu vorba nu se face ciorba. — Și
Dă din mâni, dacă vrei să eși la liman. — Mereu

Lucrează pe mult și pe puțin. — Că
Mai bine ceva decât nimic.

Povestea vorbii.

Doi țărani când vrură la lucru să plece
Nevestele'n casă până a-i petrece.

I-au sfătuit ce fel și cum să urmeze,

Cum să se tocmească și cum să lucreze.

Una zise: — Frate, vezi de ține minte

Și una muierei din zece cuvinte.

Eu nu îți zic alta decât să știi cumcă

Dupăcum ești mare și vrednic de muncă.

Când te tocmești cere să-ți dea plată bună,

Nu luă în grabă pe nimic arvună,

Să-ți pierzi surda vremea și zilele tale

Și să vii acasă fără de parale.

Iar cealaltă zise: -- Bărbate ascultă,

Lucrează pe plată puțină și multă,
 Cum ți-se întâmplă nu după plăcere,
 Decât să pierzi vremea de geaba'n ședere.
 Deci dar ei plecară amândoi deodată
 Știind fiecare sfātuirea dată.
 În oraș intrară lucru să găsească,
 Veniră și'ndată oameni să-i tocmească,
 Cel cu plata mare nu vrû jos să lase,
 Nevasta acasă cum îl învățase.
 Astălal se duse, lucră, luă plata,
 A doua zi iară la alții fu gata,
 A treia zi încă n'o pierdû degeabă
 În scurt totdeauna se află cu treabă.
 Iar celalt tovarăș stând în așteptare,
 Ca să se tocmească tot pe plată mare,
 Mai mult a lui vreme eră petrecută
 Făr'de nici un lucru și'n desert pierdută.
 Ce lua'n trei zile dintr'o săptămână
 Da pe d'ale gurii odihnind p'o rână...
 Ascultă din zece vorbe și una a muierii. — Dar,
 Sfatul muierii muierilor folosește.
 Deci el cu șederea din zi până'n seară
 Se învăță leneș prin munca cea rară.
 Într'aceste vine o vaduvă'n piață
 Și văzându-i trupul și viteaza față,
 Zise întru sine: — Ce om voinic, mare!
 Asta crez că'n lucru cât trei puteri are.
 Și'ndată cât cere îi dă să nu-l scape,
 Îl duce la vie și-l pune să sape.
 Ea ca o femeie văduvă săracă,
 Se dete d'o parte bucate să-i facă,
 Cugetul zicându-i că plata ca plata,
 Pe om întărește la muncă bucată:
 — Deși n'am tocmeală să-i dau de mâncare,
 Dar văzând se'ndeamnă mai mult la lucrare.

Stând însă într'aceast'a a ei gândire bună
 Ascultă și vede că sapa nu sună,
 Aleargă, la dânsul... — Ce șezi? îl întreabă,
 — Odihnesc, răspunse, nu șez eu de geabă.
 Se scoală'nainte-i, începe lucrează.
 Și ea iar se duce mîncarea să vază,
 Cum îl lăsă însă stătù totd'odată,
 Sărmana femeie s'a'ntors iar îndată.
 Incepù să-l certe, zicându-i, ce șade?
 Că ea îi plătește după cum se cade.
 El iar înainte-i începe să sape,
 Ea pleacă la oală să-i ducă să crape ;
 Dar când se întoarse cu strachina 'n mână
 Il găsi la umbră culcat pe o rână,
 — Ce face? îl întreabă. El. — Stau după muncă
 — Ia scoal' de mîncă, ș'apoi iar te culcă.
 Că pe trupu-ți mare te-am ales pe tine,
 Gîndind să-mi iau bine ș'a fost vai de mine!
 Iată omul dară leneș cum se 'nvață,
 Și de a sa minte și de rea povață.
 Deci când trece vara și lucru 'ncetează
 Plec și ei acasă copiii să-și vază.
 Cel cu plata scumpă duse punga goală,
 Trist, galben la față și slab ca de boală.
 Iar celalt umpluse de sfați chimirașul
 Și se duse vesel ca trandafirașul. — De aceia zice
 [un înțelept:
 Foamea se uită la poarta omului muncitor și nu
 [îndrăznește să intre. — Iar cel leneș
 Până se încălță soarele se 'nalță, și până se gă-
 [tește soarele sfințește. — De aceia,
 In casa trîndavului e sărăcie lucie.
 Când mălai are, sare n'are, când sare are, mălai
 [n'are
 Rămâne în sapa de lemn și în casă fără piemn.

Lenea face pe bogat a i-se urî,
 Și pe sărac în nevoie a se târi.
 Intr'un păpuc ș'o opincă, lipa, lipa nea Stănică!
 Toată vara cu cojoc și iarna cu curul la foc.
 Se încălzește la față
 Iar spatele îi înghiață.
 Trăiește vieață cârpită cu ață.
 Pică pară pică, dacă-i pică eu te-oiu mâncă, iar
 [de nu, acolo vei ședeă.
 Uumblă cu capul între urechi, cască gură, pierde
 [vară.
 Răsare unde nu-l semeni.
 Unde sunt doi cu el trei.
 Incârduit cu terche berchea, trei lei părechea.
 Și,
 Sărăcia de el se ține ca pulberea după câne.
 Umblă pe drumuri tăind cânilor frunză.
 Casa-i e în trei pereți și cu ușa prin pod.
 Sărăcia îi roade urechile.
 Umblă gol ca un pistol.
 Se îmbracă numai pe dinăuntru.

Povestea vorbii.

Unul aveă o nevastă
 Leneșe de tot și proastă
 Atât încât pân' la gușe
 Se tăvăleă prin cenușe.
 Haină nu aveă nici treanță,
 Decât o cămașă zdreanță,
 Ruptă de tot, prăpădită,
 În mii locuri găurită,
 Nu se mai țineă pe dânsa,
 I-se vedeă tot printr'însa.
 Bărbatul ei ca ea iară

Umblă capiu până 'n seară,
 Mai mult ședeà pe o rână
 Decât lucrà 'n săptămână,
 Câtă tot muncă ușoară,
 Numai pentru o pânișoară.
 Nu-i plăceà trupul să-și frângă.
 Să lucreze și să strângă.

Amândoi se potrivise
 Și la toate se unise,
 Câți îi vedeà 'n astă stare
 Ziceà de ei fiecare:

— Și-a găsit hârbul capacul, tigva dopul,
 [și lelea bărbatul,

N'a spart Dumnezeu două case,

Deci ăst bărbat, biet, pe sine

Vedeà nu se vedeà bine,

Dar văzând nevasta-și goală

Fără preș și fără poală

I-se părù cu rușine,

Deși el nu simțeà bine,

Și cu 'ngrijirile sale

Strângând un leu de parale,

Zise-ai sale neveste:

— Dragă o zicală este:

«Bogatul mănâncă când voește și săra-
 [cul când găsește.

Paștele săracului este când îmbracă că-
 mașe nouă și când are pe masă ouă».

Și tu azi dar te gătește,

Te spală, te curătește,

Că merg să-ți cumpăr cămașe

Ca să lepezi ale fașe.

Deci dar eșind el din poartă,

Ca să se ducă la boltă

Intâlni în drum pe nașul

Și-i cerù la el salașul.
 Finul acum ce să zică,
 Punga-i erà ușurică,
 De cămașe se lipsește
 Și de masă târguiește.
 Găsește o găscă grasă,
 O ia și pleacă acasă,
 Cu nașii săi împreună
 Săltând de părere bună.
 Copilul său cum îl vede
 La mumă-sa se repede
 Și de departe o chiamă
 Strigând vesel: — Mamă! mamă!
 Tata aduce pe nașa!
 Ei îi suflă 'n urechi vântul
 Și i-se părù cuvântul:
 «Tata aduce cămașa»
 Sau cum zice pruncul, mașă,
 Și de bucurie mare
 Pierzându-și cumpătul, sare
 Numai decât se despoaie
 De treanța ei cea cu soaie
 Ș'aruncând-o 'n foc, rămase
 Muma ei cum o fătase,
 Și așa ca o păpușe
 Ese îndată la ușe
 Să-l adaste să sosească
 Cămașa să-i primească.
 Dar când în loc de cămașe
 Vede găscă, naș și nașe,
 Aleargă lipan s'adune,
 Rupe, împrejur își pune,
 Și tocmai ca paparuda
 Viind își primì ruda.
 Apucă găscă mai tare

Ca s'o facă vr'o mâncare.
 Și până ea să gătească
 Nașu începù să vorbească,
 Zicând: — Rea a fost nevastă
 Sărăcia în lumea astă!
 Despuiata cum aude
 Intreabă îndată pe rude:
 Une ați văzut-o oare?
 Ori astăzi în târgul mare?

* * *

Cui i-e frică să se 'nsoare
 Să-și ia o nesimțitoare.
 Ca și astă neroadă,
 Și nu-i va mai cere modă.

Despre săracul mândru.

BCU Cluj / Central University Library Cluj
 Umblă pe drum cu alai
 Ș'acasă n'are mălai.
 Par'că îl scot banii afară din casă.
 Pe uliță Chiriță
 Ș'acasă chisăliță.
 După ce are chelie
 Mai are și fudulie.
 S'a văzut cu niște bale la gură
 Și le socotește sunt untură.
 După ce nici n'are de cercei urechi
 Umblă să-și cumpere și două perechi.
 Nu-i ajunge nas că n'are
 Mai e și cu curul mare.
 Se încearcă la sbor
 Ca puii de cocor.
 Ca cocoșul se rotește
 Intre găini când se privește.
 Se umflă în sprâncene

Ca curcanul în pene.
 Se răsfată 'n haine lungi
 Ca un ban în două pungi.
 N'are pe sine nădragi
 Și își cumpără dăsași. — Capra
 De râie coada îi pică
 Și ea tot sus o ridică.
 Și sărac și nesupus,

Umblă cu nasul pe sus. — Dar sărăcia îl întreabă.
 — Capră râioasă unde ai plecat? — La oraș.
 [— Poți merge și mai departe de te-oiu lăsa.
 Nu te uită că-i e cămașa albă, că poate în credet
 [este stăpân pe dânsa.

Bună e mâneca lungă
 Dar pânza nu va s'ajungă.
 Mielul după ce e slab are și coadă lată.
 S'a înfoiat ca varza și s'a îngânfat ca barza. — Și
 Sare ca capra neagră din cloțan în cloțan să
 [meargă.

Săracul mândru se uită la ceialalți ca la niște
 [muște.

Până îi ia cineva musca dela nas. — Il întrebi:
 De ce-ți curg mucii? — De iarnă. — Lasă că
 [te știi și d'astă vară.

Ca păunul se mândrește. — Și

Tot cu laude trăiește. — Dar

Lauda de sine pute

Ca vinul rău din bute. — Căci

Mai credincioși ochii decât urechile. — Pentrucă,

Alta e a auzi și alta e a vedeà. — Cum a zis una:

— Nu crede bărbate ce vezi cu ochii.

Ci crede ce-ți spui eu. — Săracul mândru zice:

— Nu sunt numai cu deștul în gură, ci cu mâna

[toată. — El este:

Se laudă oala că va sparge căldarea. — Și

Potrivește mirosul trandafirului cu putoarea por-
[cului.

Corbule, cum îți sunt puii? Frumoși, pe cât
[merge înegresc.

Găina când va oua

Aude o mahala.

Prepelița se ține că e cu coadă

Și ea îi e numai pân' la noadă. — Așa e și
[săracul mândru.

Plată dă la om anume

Ca să-l laude în lume.

Povestea vorbii.

Un june într'o vreme rugă pe oare cine,

Pețitor să meargă'n satele vecine,

La o fată care el tot o văzuse

Și'n inimă dragă cu foc îi căzuse

Pețitorul care erà iarăși june

Primì să facă acea repejune,

Dar gândi în sine: — De-oiu vedeà că-mi place

Vorba pentru mine mai bine voi face.

Acest însă'l roagă și face tocmeală,

Că-i dă ce va cere pentru osteneală,

Numai ori cum știe mijlociri să facă

Prin laude multe și el ei să-i placă.

Să zică că este june prea de treabă

Și are de toate de orice întreabă:

Car, boi, vite multe și holdele sale,

Pe lângă acestea are și parale.

Dar ca să se'ncrează ce o să-i răspună

Se'nvoi să meargă și să se ascună

La spatele casii tocma'n ferestruie

Ș'acolo s'asculte cele ce-o să spuie.

Deci ei împreună mergând cam pe seară

Și de casa fetii când s'apropiară,
 Pețitoru'ndată în casă se duse,
 Iar junele merse'n fereastă se puse.
 Așa pețitorul începù să spuie
 La părinții fetii, cereri să propuie,
 Spuse pentru june că este cu stare,
 Cu două guri însă, și șoptind și tare.
 Când vorbea de bine strigă să auză. — Tare:
 Uite e un june de treabă, cuminte. — Incet:¹
 E un neghiob mare și om fără cinste. — Tare:²
 El bețiv nu este, vin, rachiu nu-i place: — Incet:
 Bea de se turtește și cocă se face. — Tare:
 Are boi, vaci, vite, băătura plină. — Incet:
 Ba n'are sârmanul măcar o găină. — Tare:
 E chiabur să scaldă'n averile sale. — Incet:
 Ba, l-a păzit sfântul, n'are nici parale. — Tare:
 Incât despre haine portu-i e dovadă. — Incet:
 Ce este pe dânsul aceia și'n ladă. — Tare:
 Ar fi pentru fata cea mai bună soartă. — Incet:
 Ba'n mormânt de vie o băgați ca moartă. — Tare:
 Un ginere astfel nu-l pierde-ți din mână. — Incet:
 Mai bine'n fetie să moară bătrână. — Tare:
 Chiar să nu vrea fata, să o dați cu sila. — Incet:
 Vă deschideți ochii nu'necați copila
 Așa pețitoru'n loc să mijlocească
 Iși făcù lui târgul, pe el să-l voiască.
 Și junele care cu plată îl puse
 Iși pierdù dorința prin relele spuse,
 Când iese afară și se întâlnește:
 —Ai văzut, îi zise, ce fel se pețește?
 —Da, el îi răspunse, fără îndoială
 Ți-aș mulțami foarte pentru osteneală.

¹ De câte ori laudă s'arătă pe sine bătându-și pieptul.

² Când defăimă arată cu degetul cătră fereastră.

Dacă'n vorbați tare arătai spre mine,
 Și dacă în șoaptă arătai spre tine.
 Cunosc că pețitul nu ți se va trece,
 Că ai scos din gură când cald și când rece,
 C'acel care suflă să se încălzească
 Ș'apoi iarăși suflă caldul să răcească.
 'Mi pare rău, însă l'această pricină
 Nu strici tu, ci singur chiar eu sunt de vină.
 C'am trimis pe Corbul ca Noe strămoșul,
 Și am făcut tocma cum făcù Cocoșul
 Când mână pe Vulpea în partea vecină,
 Mergând să-i pețască dorita Găină,
 Și-i arată însuși, fără ea să știe,
 Unde să-și găsească de mâncare sie,
 Dar la așa treabă d'acum înainte
 Prin a ta urmare mă învățai minte.
 Lupul își gătește singur de mâncare
 Și d'aceia ceafa mai groasă o are.
 L-a lăudat de l'a procopsit.
 A făcut și Vișa grâu din călcăie pân' la glezne.
 L-a lăudat de i-a pus coarne.
 L-a făcut ca pe dracu.
 L-a făcut cu moț.
 A știut să-l potrivească.
 L-a potrivit cum se cade.
 Ii tăie iapa dela gard.
 Ii suflat în lumânare.
 L-a legat ca pe un dobitoc la gard.
 Ii luă turta după spuză.
 A dat burduful cu brânză cu tot pe seama cânelui
 Și praful nu s'a ales de dânsul.
 S'a luat cu amândouă mâinile de păr.
 S'a săturat soacra de poamă acră. — Și acum,
 Dă-ți băete pinteni și-ți bate iapa cu călcăiu.
 Și zi:

Nici n'a avut popa porci nici nu trebuie să aibă.

Că

Și coada securii face rău pădurii.

Limba taie ca foarfecile. — Iar

Buzele cele mute vorbesc pe tăcute.

Unul cască ș'altul înghite.

De omul rău să fugi mâncând pământul. — Că

Par'că îi șoptește dracu la ureche. — Și d'aceea

[zice:

În șoaptă trebuie să fie și vreo diavolie. — Dar însă,

Cine defaimă pe altul înaintea ta, el și pe tine o

[să te defaime înaintea altuia. — Că

Din gura omului bun vorbă de rău nu ese nici

[odată

Își pune lăcat la gură. — Iar care

În față te cinstește și în dos te vorbește

Își găsește moașe să-l moșească. — Că e vorbă:

Nu face să nu ți-se facă. — Și când o pate începe

[să-i zică:

— Și asta e cercel la ureche. — Sau:

Oi ținea-o ș'asta minte:

Mi-a făcut-o cât de bună.

A dat Nan de găvan. — Și

S'a găsit cine să-i taie din obricariță. — De aceia,

Nu face nici un lucru după care să fii dator a-ți

[cere ertăciune. — Și

Fii la orice în fereală,

Nu da loc de bănuială. — Dacă-ți zice cineva:

— Unul în dos tea'njurat. — În lipsa mea putea

[să mă și bată.

Cât o vrea lumea să-ți strige,

Tu să nu fii cum îți zice — Că

În urma dijmarilor multe bârfesc babele. — Și ei

Își caută de treabă. — Și

Își vede de sărăcie. — Știind că,

Cerul limpede trăsnete nu aduce. — Și
 Nu-ți mai pune mintea cu nebunul. — Că
 E mai bine cu binele decât cu răul. —

[Mai vârtos că
 De nebun și de muiere rea fiecă înțelept fuge.

Și
 Nu se înoadă la ceartă ca moșicul.

Despre învățătură.

Poartă condei la ureche
 Ca să-i zicem logofete; și când îl iei de scurt

[zice:

Sunt logofăt să te'nvăț
 Cu cuțit să scrii pe băț. — Că
 Este tânăr ș'o mai crește,
 D'o trăi să procopsește. — In adevăr,
 Nu e nici o îndoială,
 Are semn de procopseală. — Dar,
 S'o procopsi când mi-o crește
 Păr în palmă și'ntre dește. — Căci ce folos?
 Răsur frumos înflorit
 Ș'ntre spini a răsărit. — Și
 Știe ce e în carte slove negre pe hârtie albă.

Că,

Îți citește ca în palmă. — Și
 Numai pe dește
 Ori ce-ți socotește. — Indată zice:
 Una este una, două fac mai multe. — Sau:
 Una și cu una fac două. — Sau:
 Tu știi una, două, eu știu pân'la nouă. — Și
 Pe cât poate pânea-și scoate. — Inșă
 Tot învățăm cât trăim
 Și neînvățați murim. — Că
 Trăind omul când și când

Află ce nu-i dă prin gând. Zicând :
 De multe în lume am dat
 Și tot nu m'am învățat. — De aceia
 Câte cuvinte le zici, le vinzi
 Și câte le auzi, le prinzi. — Că zice un filozof:
 Picioarele-ți să roază pragurile învățaților. — Că
 Școala face pe omul, om
 Și altoiul pe pomul, pom.

Povestea vorbii.

— Ascultă, mamă Marghioală, zise fata cătră ea,
 Ce începuse la școală de curând lecții să ia.
 Ce sunt aste borcănele ș'acele clondire mari?
 Ce ai de vânzare'n ele, de stau ca la cârciumari?
 — Frumusețe măiculiță, răspunse baba cu haz,
 De care și tu, guriță, o să-ți cumperi de obraz;
 Vezi tu astă alifie și acel clondir lucios
 Cei mai urâte stafie îi dă aer drăgostos.

Copilița cea isteasă de vorba babii râzând
 Cu un glas plin de dulceață o'ntrebă iarăși zicând:
 — Dacă dar poți chipul face din urât plăcut,

[irumos,
 Și din zmolit a-l pface alb, rumen și luminos,
 Poți buze largi, destrămate să schimbi vrând să
 [te apuci,

Și nasuri, lungi, borcănate la măsură să aduci?
 Poți unui chip oarecare slut de natură greșit,
 Să-i dai o dreaptă formare și să-l schimbi desă-
 [vârșit?

Poți un trup gros c'osebire, crescut trunchiu mai
 [mult în lat

Să-l aduci la semuire și să-l faci mai delicat?
 In sfârșit unui cap mare și lipsit, sec, vreun fel
 Poți să-i dai vreo schimbare sau să bagi creeri
 [în el?

Zise baba: — Copiliță vorbele ți le înțeleg,
 Dar nici măcar fărâmiță să fac d'aste nu mă leg.
 Eu știu numai dela fețe zbârciturile se trag.
 Să dau rumeneli, albețe, și încolo nu mă bag.
 Ii zise copila iară: — După cele ce-mi spui dar
 Drept îți zic rău să nu-ți pară, că toate-ți sunt
 (înzadar,

Dacă chipul ș'alte toate unui tânăr sau bătrân
 Ca să le schimbi nu se poate, ci tot precum
 [sunt rămân,

Surda ostenești tu babă cu ale tale albeli,
 Îndeșert sunt și de geaba foite și rumeneli!
 Ce folos cu măestrie un perete-l vei spoî,
 Dacă nu e din mistrie neted cum va trebui?
 Inzadar pierde tâmplarul lucru'n lemn nebărduit,
 Că măcar să-i dea cu carul tot este nerânduit.
 Asemenea și nevasta, ori fata, nu va putea
 Cu meșteșugirea asta între frumoase să stea.
 Nu poate, zic, să se placă numai cu chipul frumos
 Și pe cineva să-l facă s'o iubească mai vârtos
 Ci dacă ea din natură n'are de frum'seți talent
 S'aibă 'ncăi învățătură si laudat sentiment.
 Școala, mamă, pe om face să se numească frumos,
 Ea pe urât îl preface ca să fie drăgăstos
 Și ascultă o poveste ce în școală azi mi s'a spus
 Care și lecția-mi este și s'o învăț de rost m'am pus...
 Au fost trei fete odată care pe rând s'au născut,
 Și d'a lor mamă și tată pe voie-le s'au crescut,
 Două atât de frumoase că ar fi fost se credea,
 Incât erau drăgăstoase la toți de câți se vedeă.
 Iar a treia prea urâtă: trup strâmb și chip slut
 [având,

Năcăjită ș'amărâtă trăia în casă șezând,
 Căci la vr'un bal câte trele părinții când le scoteau

Numai cele frumoșele valsul, jocuri învârteau.
 Ele erau de minune, pe ele toți le iubiau
 Pe urâta nici un june n'o vedeà nici nu-i vorbeà:
 Ci stà 'n seamă nebăgată într'un colț a se uită,
 Și cu simțirea 'ntristată întru sine a oftă.
 Dar^{oa} unde e urăciune și chip slutit, neplăcut,
 Mai multă înțelepciune firea să dea s'a văzut.
 Așă și această fată, prea înțeleaptă fiind,
 Și cu bună judecată, socotind și chibzuind,
 Ceru să-i facă părinții partea ce i se cădeà,
 Și împotriva voinții să nu-i facă, ci să-i dea.
 Zicând că, cu a ei parte are a se riteră,
 Să trăiască într'o parte fără a-i mai supără.
 Ei știind-o cu minte, bucuros s'a 'nduplecat
 Și dup' ale ei cuvinte numărând partea i-a dat.
 Deci cu a sa zestrișoară profesori buni ea luând
 S'a tras la o moșioară, precum pusese în gând.
 Și acolo, într'oc parte, îndată s'a lapucat
 Să învețe limbi și carte, muzică și orice alt.
 La care ea cu silință urmând toate le-a pășit,
 Și avuta sa dorință în scurt timp luă sfârșit.
 Apoi după ce se roade c'o grămadă de științi
 Pe profesori își sloboade și se 'ntoarce la părinți.
 Cari în astfel văzând-o în brațul lor o au strâns,
 Și pe grumazi sărutându-o de bucurie au plâns.
 Auzind vecinii 'ndată și dorind a o vedeà
 Seara fuseră toți gata pentru dânsa bal să dea.
 Mergând iară câte trele la casa ce le-a poțit
 Toți lăsând pe frumoșele, la dânsa s'au grămădit.
 Iar când îi și auziră vorba și dulcele glas,
 Cu gurile în uimire, căscând la ea au rămas.
 Li da toți laude sume, de ea nu se săturau
 Cea mai frumoasă din lume li-să păreà că erà.
 Astfel, mamă se preface chipul urât în frumos,
 Școala pe om, om il face, și să fie dragăstos.

Că d'ar fi fata născută cât de frumoasă măcar
Și n'o fi bine crescută, toate-i sunt într'un zadar.
Degeaba va purta nume unuia chip lăudat,
Dacă nu va ști în lume să trateze un bărbat.
Ce folos că 'ntâiu e dragă, când se cunună ș'o ia,
Și 'n urmă în iad îl bagă cu scârbele ce-i dă ea.
Cu încetul îl răcește ca fierul ars când îl scot
Și dragostea îi descrește pân' o urăște de tot,
Și atunci acea frumoasă, ce ca un soare-i părea,
I-se face întunecoasă, urâtă și cea mai rea.
Neputând să înțeleagă, în veac nu se mai împac,
Ajung judecăți să tragă, de basmu 'n lume se fac.
Acestea mica școlară zicându-le cătră ea
Se duse la școală iară, altă lecție să ia.

Biblioteca Poporală a Asociațiunii

cuprinde în anul 1914 următoarele broșuri :

În Ianuarie Nr. 34 *Povestea unei coroane de oțel*, de George Coșbuc. Povestire din războiul României pentru neatârnaire.

În Februarie Nr. 35 *Popa Tanda*, de Ioan Slavici. Povestire din viața poporului.

În Martie Nr. 36 *Emigrarea în America*, de unul care a fost acolo.

În Aprilie Nr. 37 *Dela sate*, de Ioan Agârbiceanu.

În Mai Nr. 38 *Sfaturi pentru popor*, de N. Iosif, cu învățături pentru lucrările economice.

În Iunie Nr. 39 *Pavel Cătană*, tălmăcire din limba cehă, de Dr. I. U. Iarnik, profesor în Praga.

În Septembrie Nr. 40 *Boalele lipicioase*, de Dr. I. Chitul.

În Octombrie Nr. 41 *Povestiri din viața țăranilor*, cartea a III-a de Ioan Pop Reteganul.

În Noembrie Nr. 42 *Povestea vorbii*, de Anton Pann. Cartea I.

În Decembrie Nr. 43 *Povestea vorbii*, de Anton Pann. Cartea II. și Nr. 44 *Calendarul Asociațiunii* pe anul 1915, întocmit de Nicolae Iosif.

